

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 60.

V Ljubljani, v soboto 26. novembra 1898.

Letnik III.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah ob 11. uri dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 8 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravnistvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravnistvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od 10. do 12. dopoldne. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Goriški oblaki.

(Izvirni dopis iz Gorice.)

Tako ne more dalje! Kar se tukaj na Goriškem godi, presega vse meje, kako se postopa s Slovenci, to je nepopisno, in kdor ima le količkaj prilike in časa, da opazuje današnji položaj slovanskega ljudstva v Primorju, mora postati nervozen in razburjen, če je inace še tako mirnega značaja. Naši nasprotniki in izvestni krogi, ki jim v vsem in povsod gredo na roko, ko gre zoper Slovence in Hrvate, razburili so s svojo politiko in s svojim postopanjem vse sloje našega prebivalstva tako, da mora nastati — reakcija. „Tako ne more dalje“, to pripozna vsak politik in razumen človek na Goriškem. Naše podnebje je tako nasičeno z elektriko, da je nevihta skoro neizogibna. Na katero smer se nevihta izprazni, o tem nemamo pojma.

Naša vlada prizarja pa tudi vse, kar je mogoče in nemogoče, da se zbirajo na našem podnebju črni oblaki, ter da se ljudstvo do skrajnosti razburja. Kaj s tem namerava, Bog sam vedi.

Naša borba za ljudsko šolo v Gorici je pač že vsemu slovanskemu svetu znana. Zdelo se je, da misli vendar vlada narediti konec temu škandalu ter privedi Slovence do svojih pravic. Začetkom šolskega leta je res konfiscirala magistratovcem toliko denarja, kolikor ga je potrebno za vzdrževanje četirirazredne ljudske šole ter naložila „Slogi“. naj priskrbi, kar je potrebno v tem oziru. Pri vsem tem odločnem koraku našli so se pesimisti — in ti imajo pri nas vedno prav — ki so majali z glavo ter očitno izjavili, da nemajo nobenega zaupanja v stalnost dotičnih odredb. Navadnemu človeku se je zdelo to nemogoče in nekateri so se celo hudovali nad našimi pesimisti, in vendar — imajo zadnji prav. Upravno sodišče je našo šolo ugonobilo, in — komur je škoda, ni mu treba skrbeti za posmeh — nasprotno časopisje vsiplje vsled one razsodbe žarjavico perfidnega zasramovanja in posmeha na slovensko ljudstvo. Izvestni krogi želi so v tem prašanju velikansko blamažo; a kaj njim zato, ko gre za uslugo — Italijanom! Možje, ki natanko poznajo vso pravdo v zadevi goriške ljudske šole in ki tudi kaj razumejo, pravijo, da je ona razsodba — nerazumljiva, neverjetna; a Italijani in italijanski listi so že tri tedne pred to razsodbo trobili v svet, da stoje razmere za njih izvrstno in da je njih zmaga gotova. Komentarov slovenskega razumništva o tej zadevi ne morem napisati, saj tudi tega treba ni, vsak razumnik si jih sam lahko sestavi in misli. Le toliko naj še omenim za one, kateri naših razmer ne poznajo, da je magistrat napravil šolo za slovensko mladino na skrajni periferiji mesta, v neki bivši kasarni, ki ni za šolsko rabo in ne odgovarja nikakor predpisom v tem oziru in do katere imajo nekateri otroci na 4 km poti v šolo, kar je absolutno protizakonito (a — upravno sodišče je pripoznalo, da je to poslopje za slovensko mladino dobro — pripravno).

Kakšen utis je napravila ta razsodba na goriške Slovence, osobito v mestu, tega ne more nobeno pero popisati. Naši poslanci sedijo v večini in podpirajo vlado na Dunaju, a tu se tako postopa z nami! „Tako ne more dalje“, sliši se iz ust slehernega Slovenca.

A jedna nesreča ne pride sama, navadno pride še druga za njo; a na Goriškem in Primorskem imamo jih sedaj kar na kupe in iz vseh se kaže „dobrohotnost“ centralne in domače vlade do Slovencev.

Pred dobrim tednom imeli smo v Gorici takozvano batujsko pravdo, o kateri niso črhnilo ljubljanski listi skoro besedice, in vendar se zrcali ravno v onem proc.su tako jasno, tako živo vsa „dobrohotnost“ izvestnih krogov na Goriškem proti Slovincem, da bi nemški listi zagnali strašen vrišč in krik in nemški poslanci razgnali dunajsko zbornico, ako bi se Nemcem le prilično kaj jednacega pripetilo,

Na Vipavskem pri Batujah je fužina nekega Muliča, kateri se je že pred leti seznanil s zapori tam nekje na Moravskem — radi svojega patrijotizma. Ta patrijot najel je več italijanskih družin iz kraljestva ter naselil jih v Batujah, da mu vodijo fužino ter tam delajo. Po umoru naše presvitle cesarice širile so se osobito po sosednih občinah različne govorice o vedenju jednega onih Italijanov, ki so naše ljudstvo močno razburile. To in deloma okolnost, da so zapodili ob oni priliki v Budapešti, Ljubljani, Trstu in drugod italijanski živelj, pripravilo je kakih 150 oseb do tega, da so se 25. septembra zbrali v Muličevi fužini ter zahtevali, naj gredo iz naše domovine, ker je njihova sorodna kri umorila „našo preljubljeno mater“. Škode niso naredili ti demonstrantje niti pol vinarja, nikdo ni niti stopil na Muličevo ozemlje. In vendar je bilo obsojenih 24 onih nesrečnikov, kateri so bili preveč patrijotični, 11. t. m. na 58 mesecev težke ječe (beri osemindeset mesecev) in pa še poostrene z jednim postom v mesecu; dobili so po 1½ do 5 mesecev ječe. Proti tej razsodbi ni iz sodniškega stališča toliko ugovarjati; toda kričeča krivica je pač v tem, da so v Furlaniji, in sicer v Korminu, v Ronkah, v Červinjanu, Marijanu, Foljanu in Tržiču, dosti huje razsajali proti italijanskim podanikom, da so jih celo prisilili, da so morali zapustiti Avstrijo, da je nekdo v Ronkah jednega Italijana prebodel — dotični je bil včeraj obsojen na 6 let ječe; — a vsem tem demonstrantom se večinoma niti las ni zakrivil, niti policija jih ni klicala na odgovor! v Furlaniji se je vse to lepo — potlačilo.

To komentira naše ljudstvo strahovito in izvaja čisto logično, da naša vlada hoče iztrebiti avstrijski patrijotizem iz Slovencev na Goriškem. Drugi zopet trdijo, da je naša kronovina prodana Italiji, kajti inace je tako jednostransko postopanje nerazumljivo. Vse skupaj pa je privedlo razburjenost do vrhunca, tako ne more dalje, ta neznosna soparica privede vsakako do nevihte, ki se izprazni v to ali drugo smer.

Jednako, kakor pri nas postopa se tudi s Slovenci na Krasu in v Trstu, ječe so napolnjene z našim ljudstvom, ki je hotelo dati duška svoji neizmerni bolesi, da je Italijan tako brezsrčno usmrtil najblažjo gospo, našo cesarico. Kaj bi pač rekla preblaga gospa in vladarica, ko bi vedela, da mora naše ljudstvo zdihovati po ječah radi pregloboke ljubezni do Nje? — Kaj jednakega je mogoče pač le v Avstriji!!

Iz teh dveh vzgledov sodite sami, kako se nam godi na Goriškem. Navedel bi lahko sicer

še več drugih slučajev, iz katerih bi se isto tako lahko prepričali, kako ljubeznjivo skrbi naša vlada za nas, osobito pa v gmotnem oziru; toda namen mi ni, razburjati še bolj naše ljudstvo, nego je. Prilično pridem že na predmete, ki so danes še manj znani, a isto tako instruktivni za naše razmere, kakor navedeni. Slovenskim poslancem na Dunaju so vsi znani, in odkrito pripoznamo, da nam ni razumljivo, kako morejo vsi skupaj proti takim krivicam — molčati.

Poleg vse te mizerije imamo pa še učiteljsko vprašanje, katero so spravili izvestni krogi na površje. Oni krogi našuntali so namreč naše učitelje proti slovenskim poslancem, češ, da so oni krivi njihove bede. Da so nekateri učitelji jim šli na limanice, tega jim noben razumen človek ne zameri. Kdor je v revščini in bedi, veruje rad vsakemu, ki se hlina, da mu hoče pomagati, ter se voljno poprime njegovih nasvetov. Da bijejo, dotični učitelji po slovenskih poslancih in slovenskih listih, jim tudi nikdo ne zameri, saj obupan človek, ki trpi in strada, ni izbirčen v svojih sredstvih in ne stavi vsake besede na tehtnico; a neverjetno je, da se je postavil slovenski list tej gonji na čelo. Ali ne more neljubo dirniti vsakega Slovenca, ki vidi in mora dan na dan čitati, kako zavrača „prvo narodno glasilo“ vodo na mlin naših najhujših nasprotnikov? In če prašate označeni list, ki hoče zastopati interese našega učiteljstva, kako pomagati temu učiteljstvu, Vam najivno odgovori: Slovenci naj gredo v deželni zbor, naj s pomočjo knezonadškofa izposlujejo šolski zalog, in če to ni mogoče, naj povišajo učiteljem plače ne oziraje se na šolski zalog; temu se italijanski poslanci ne bodo ustavljali.

Vsak politični otrok vé pri nas, da se bodo italijanski poslanci od prvega do zadnjega ustavljali vsakemu povišanju plač našim učiteljem; vsak otrok vé na Goriškem, da so morali žrtvovati slovenski poslanci vitalne interese svojih rojakov, ko so pred tremi leti pripravili italijanske poslance do tega, da so glasovali za oni zakon, vsled katerega se je zboljšalo stanje našega učiteljstva čisto neznantno, t. j. da sta prišli 2/10 v prvo, 4/10 v drugo in 4/10 v tretjo vrsto. Vsakemu politiku na Goriškem je znano, da uporabljajo Italijani v Furlaniji največ podučiteljc za šolsko službo, da oni nočejo sploh učiteljev, ker bi jim inace koloni odrekli pokorščino ter bi jim ne hoteli več delati tlake. Kako skrbijo ti gospodje za svoje šolstvo, kaže najbolj dejstvo, da plačuje za vse šolske potrebščine gradiščanski okraj 30—40 %, dočim plačujejo naši okraji najmanj 60 %. Vsak otrok vé pri nas, da ni družega sredstva zoper upornost italijanskih poslancev nego pritisk vladin, katera jih vsak čas v to lahko pritisne; da bi naša vlada na Primorskem uplivala ali uplivati hotela na italijanske poslance v katerem koli oziru, to naj veruje, kdor hoče, mi ne.

Iz državnega zbora.

(Izvirno poročilo.)

Dunaj, dne 27. novembra 1898.

V 21. zbornični seji dne 22. novembra t. l. je odgovarjal pravosodni minister na razne in-

terpelacije in med temi tudi na interpelacijo dr. Gregorčič-a, da se je v obravnavi zaradi zaplembe „Soče“ izključno v laškem jeziku obravnavalo. Minister je dejal, da se je obravnavala sicer v laškem jeziku pričela, a v slovenskem nadaljevala in končala, ter je „obljubil“, da se v Gorici slovenskemu jeziku pri kazenskih obravnavah ne bo krivica godila, marveč da se bodo dotične kazenske obravnave v slovenskem jeziku otvorile.

Zbornica je potem prestopila na dnevni red in pričela se je razprava o ministerski obtožbi zaradi prekega sode v Galiciji. V tej seji je nastopil edini govornik socialista Daszynski, kateri je utemeljeval obtožbo. On prizna, da so nastale v Galiciji silovitosti, katere se ne dajo opravičiti, a to so zakrivili veleposestniki in plemiči s pomočjo vladnih organov, kateri so ljudstvo tako tlačili in ga oškodovali ter zapeljavali, da je ljudstvo zgubilo zavest in da je v svoji bedi in obupnosti prekoračilo meje zakona. Govornik dokazuje, da so plemiči in židje gospodarsko zvezani in da je žganje ona vez, ki ju druži ter obema da veliko dohodka in dobička, ljudstvo pa vničuje. Svoje trditve je dokazoval s posameznimi slučajmi ter je obiral vse: visoke in nizke, dostojanstvenike in Stojalovskega in končno predlagal, naj se ministerstvo, katero je moralo v vseh teh razmerah poučeno biti in ni ničesar ukrenilo, obtoži.

Ministerski predsednik grof Thun je takoj odgovarjal na obtožbo, rekoč, da obžaluje, da je vsled imunitete mogoče o odsotnih osebah razaljavno govoriti, ne da bi jim bilo mogoče tudi pozneje po zakonu zadoščenja iskati. Izvajanja predgovornika pač kažejo, da obstoji v Galiciji neka stranka, na katero morajo oblasti posebno paziti. Ves govor kaže nekako nasprotstvo proti vsemu obstoječemu, vse se uničuje, in le lastna oseba povečuje. Nadalje je povdarjal ministerski predsednik, da je bilo potrebno preki sod v 33 okrajih vpeljati, da se reši premoženje in življenje državljanov in da je to dobre uspehe imelo. Ljudstvo se je umirilo in vladi je bilo mogoče v večini okrajev preki sod preklicati. Vlada je hodila pot zakona in vsled tega je ni mogoče obtožiti, temveč jej je velika večina vdeležencev za ta korak hvaležna.

Predsednik je na to prekinil nadaljevanje obravnave o ministerski obtožbi, in je obljubil na predlog poslanca dr. Kolischer-ja, da stavi takoj, ko se sedajna razprava konča, na dnevni red predlog glede pristojbin zaradi izročitve premoženja. Le-ta zakon bo posebne važnosti za našega malega posestnika — za našega kmeta. Ako zakon obvelja, se bo plačevalo le polovica od današnje pristojbine za oddajo premoženja, in ako odda gospodar premoženje ženi ali otrokom tedaj ne plača do 5000 kron vrednosti ničesar, od 5000 do 10000 kr. vrednosti le $\frac{1}{2}$ % brez vsake doklade, in v tem razmerju naj bi se vzdigovala pristojbina. Toda o tem govorimo, kadar stopi zakon v veljavo.

V 22. seji dne 24. t. m. se je nadaljevala razprava o ministerski obtožbi, a pred pričetkom razprave vložila sta poslanca dr. Pessler in pa Böheimi proteste proti predloženi nagodbi z Ogersko in sicer jih je vložil prvi 192 iz avstrijskih občin, zadnji pa 318 iz toliko obrtniških društev.

Govorili so potem za obtožbo poslanci Hapinski, Winkovski generalni govornik. Dr. Okuniewsky, proti obtožbi poslanci Potocek, dr. Bäk, Karanički in generalni govornik Milewski.

Govori so si podobni, eden t. j. plemiči zavračajo uzrok za preki sod na družega t. j. na socialiste, a revno zapeljano ljudstvo je pa trpelo in silno trpelo. O tem bi se dali romani pisati, a to ne gre v politično poročilo. Vsekako pa vladajo pri Poljaki razmere, katerih mi ne razumemo in jih ne moremo razumeti.

Predlog za obtožbo je bil konečno s 189 glasovi proti 96 glasovom zavržen.

Včerašnja 23. seja je bila slavnostna zaradi petdesetletnice cesarjeve. Poslanci so nastopili v slavnostni obleki. Predsednik zbornice govoril je slavnostni govor in zbornica je pooblastila

predsedništvo, da poroča Njegovemu Veličanstvu izraz udanosti in ljubezni.

Prihodnji seji bode v torek in v sredo.

Izvirni dopisi.

Iz Celja, 25. novembra. (Celjska brezbriznost.) Najbrže nimajo nikjer Slovenci tako krepkih, vztrajnih in brezobzirnih nasprotnikov, kakor jih imamo celjski Slovenci v naših švabskih poturicah. Nulla dies sine linea delajo Nemci. Naj Vam ne navajam vspehov, katere so pozitivno dosegli, povedal Vam bom le nekaj slučajev naše brezbriznosti, ker upam, da bode potem kaj bolje.

Najprej naši uradi. Okrajno sodišče ima v civilnih stvareh same nemške konceptne uradnike, pri kazenskem oddelku je Slovenec. — Manipulantni uradniki so z izjemo zemljeknjiznega vodje, ki pa tudi ni pozitivno naš, vsi Nemci ali vsaj odpadniki. O prvih se nam z izjemo jednega ni posebno pritoževati, pač pa o manipulantnih uradnikih, — posebno zaradi tega, ker slovenski niti na zahtevanje nočejo govoriti.

Pri okrožnem sodišču so vsi sodniki z izjemo pred kratkim prideljenega pristava, sami nemški nacijonalc. Naj ne govorim o njih justičnih nazorih! Osvetljuje naj naše sodne razmere slučaj, da je bil v prizivni obravnavi, nek tukajšen Nemec, tožen zaradi prestopka proti varnosti časti, oproščen, kljub temu, da so 4 neomadeževane osebe, Slovenci, njegovo žaljenje pod prisego pozitivno izpovedale. Razlog za oprostitev je bila okolnost, da so baje trije njegovi prijatelji Nemci izpovedali, da žalitve niso čuli.

Napis pri okrožnem sodišču je samonemški, napisi na sodnih dvoranah samonemški, prošnje se rešujejo, kakor se komu od gospodov zazdi; kazenski oddelek okrajnega sodišča ima za slovenske stvari nemške dostavnice i. t. d.

Na Kranjskem imate okrajna glavarstva, da se Bog usmili, kaj šele tu? Konceptni uradniki so brez izjeme sami Nemci, med njimi tudi taki, ki stoje in odkriti poslušajo, če se igra patrijotična „Die Wacht am Rhein“. Kakoršni so uradniki, tako je seveda uradovanje. Jako značilno pa je, da g. okrajni glavar kot načelnik okrajnega šolskega sveta povabila k sejam razpošilja v nemškem jeziku in celjski Slovenci, narodnjaki, kot člani tega sveta, sprejemajo taka povabila brez pomisleka.

Najbolj na slabem smo pa z našo pošto. Tu Vam sedi uradnik, ki ne razume nič slovenskega in ki si upa stranke celo vpraševati, kako se ta ali oni kraj nemški imenuje, kakor da naj bodo stranke za njegovo komoditeto njegov leksikon. Klasično! In tacih je vse polno. — Napisi so seveda izključno nemški, gospod poštni predstojnik razume nemški in laški, a ne slovenski.

Mislím, da lamentacij je dovolj. Kdo pa je teh razmer kriv? Tisti, ki dajejo takim uradnikom, ki ne znajo slovenski, potuho s tem, da ž njimi nemški občujejo, ker se jih bojijo in njih chican. Nasproti takim ljudem, nasproti nemškemu uradovanju morajo biti oni, ki imajo z uradi največ opraviti, to so slovenski odvetniki in njih uslužbenci brezobzirni, da se onemogoči nemškemu uradnikom obstanek v Celju.

Okrajna bolniška blagajna, ki ima same večje slovenske okraje z izjemo celjskega gnezda, je v nemških rokah. G. dr. Pipuš, je svoj čas proti nezakonitostim mestnega urada in za dober izid volitev začel živahno akcijo. Sedaj je pa vse zaspalo. Minoli teden je bilo sklicano zborovanje in posvetovanje zaradi volitev, a došlo je vseh skupaj 5, beri pet ljudi. Med temi ni bilo nobenega prvaka.

V nedeljo dne 13. t. m. je na misteriozen slučaj v mestni jetnišnici prominul nek slovenski okoličan. O tem se po Celju mnogo govori, češ da je neverjetno, da bi se bil sam obesil, kakor pravijo policisti, ker ni imel nikacega povoda za to. — Nihče se za stvar ne pobrine, da si bi bilo za nas velik vspeh, ko bi se dognalo,

da je revež tako prominul, kakor si ljudje na tihem pripovedujejo.

V četrtek 17. t. m. bili so pred okrožnim sodiščem v Celju obsojeni Mihael Bevc na dva meseca, ravno tako Anton Teichmeister in Anton Verbovšek na 10 tednov, ker so hoteli baje na dan 14. avgusta t. l. pri slavnosti celjskega pevskega društva nekega policista ovirati pri izvrševanju njegove službe. V koliko je ta obsodba opravičena ali ne, bode pokazal priziv, a pribiti je treba, da je več neomadeževanih prič izrecno izpovedalo, da sta nemška visokošolca (?) Negri in Schmidl s palicami tepla Bevca, ko ga je gnal policist, a ta ga ni branil. Pri sodišču je policist na sodnikovo vprašanje, če je to res, odgovoril: „Jo dos ist nit möglich!“ — To vam je varnost!

Naši obrtniki in trgovci tožijo, da odlični celjski Slovenci ne kupujejo in ne naročujejo pri njih; ampak obleka prihaja iz Gradca ter Dunaja in iz delavnice g. Wambrechtsamerja; kupujejo pa pri Traunu & Stigerju, pri Pellsetu, Schmidlnu, Kuttlerju in dr. To pa zato, ker se znajo komiji nemških tvrdk bolj laskati in ker jim je do nemških trgovin bližje, kakor do nenemških. Za osebno komoditeto izgini korist narodova! Prosim, da mi sporočite, če sprejemate imena in konkretne slučaje, kateri tako grdo kršijo narodno gospodarski program naš. (Kar na dan ž njimi! Opomba uredništva.)

V Celju imamo dve podružnici sv. Cirila in Metoda, a ti zborujeta baje vsakih 10 let. Pozivljamo s tem gospoda predsednika in gospo predsednico, da se v tem oziru kaj ukrene in da se letni prispevki začno redno pobirati.

Za „Našo stražo“ se tudi še ni nič storilo in nabiralo, da-si bi marsikdo rad svoj obol odrinil.

Še nekaj: nemško mestno gledališče vzdržujejo do polovice obiskujoči je Slovenci. Nekateri imajo celo lože v njem. (Naznanite te rodoljube v „Slov. Listu“!)

Le tako naprej, pa bo Celje, okrajna bolniška blagajna i. t. d. kmalu v naših rokah...

Iz zlate Prage, 23. novembra. Pisal sem zadnjič, kako smo malenkostni v vseh svojih zadevah in razmerah; ko bi bil pisal to šele danes, podprl bi bil dopis takoj z argumenti ad homines — z zborovanjem „Naše straže“. Iz tega sledi, da za malenkostne ljudi ni nobena velika akcija, da se morajo taki ljudje pečati le z neznatnostmi. Priporočal bi jim torej kot nekako malenkost, da bi se malo bolj zanimali za tisto podrobno narodno delo, o katerem pri nas vemo tako malo, katero imajo drugje za nalogo visokošolci (poleg drugih činiteljev), ki se pa po ponesrečenem shodu visokoškolskem gotovo ne bodo tega lotili. Začetek, podlago pa imamo; torej bi bila najtežja stvar premagana; treba bi bilo le vestno dalje zidati. Tikalo bi se vse prav za prav le gospodarskega dela naše politike.

Kakor na Češkem „Nár. Jednota Pošumavská“ in „Nár. J. Severočeska“ podpirata in pospešujeta kar moreta tako podrobno delo, da se zagotovi češkemu obrtništvu in delavstvu narodni obstanek, tako je začela pri nas „Družba sv. Cirila in Metoda.“ Čehi imajo poleg tega še društvo „Národní podnik“ v Budjejevicah. Tu je velika tovarna, kjer se izdelujejo najraznovrstnejše in najpotrebnejše malenkosti: svinčniki, peresna držala, peresa, šolske potrebe, črnilo itd. V novejšem času se je izprožila misel, da bi se poleg tega ustanovila še papirnica, ki bi brez dvoma krasno uspevala. Itak se napravljajo v ti tovarni vedno novi stroji, nove priprave, nove vrste blaga se izdelujejo in razpošiljajo na vse strani sveta — Srbijo, Bolgarijo, Francijo, Turčijo, da, celo v Malo Azijo. Tovarna deluje tri leta. Podjetje ima 15.000 deležnikov, ki zastopajo kapital 150.000 gld. Uspeh izpodbuja ljudi, da se kupujejo vedno novi deleži. Samozavest, zanesljivost, varnost, odločnost imajo voditelji tega podjetja... Prav lahko Slovenci zavidamo po bratovsko Čehe na tem krasnem uspehu! Do kaj tacega bi se lahko povzdignili i mi s pomočjo „Naše straže“; to bi bilo nekaj podrobnega dela. Pa pride uvodni

članek v liberalnem monitorju z ukazom, da noben slovenski „narodnjak“ ne sme dati nič za njo!.. Zaradi tega se stvar ne bo razrušila, če bodo „narodnjaki“ tiščali roke v žepu.

Ne morem si kaj, da ne bi postavil sem odlomek iz „Hlasa“. (Mesačnik pre literaturo, politiku a otázku sociálnu. I. 83.). Ta v slovaškem jeziku pisan list, podoben bivši „Novi Dobi“, pravi: „Pri nas se sicer toži zaradi pomanjkanja delavcev, toda malo se o ti stvari premišlja; vzroki tega se niti ne iščejo. Naši časopisi se dosti ne razločujejo drug od drugega; dejal bi, da so skoro vsi po istem kopitu. Mi ne vemo, kakšno važno ulogo igra tu bogastvo idej; mi ne vemo, da oni, ki ima v duši, dá od tega lahko i drugim. Vzrok je, da nas je malo, ki delamo. Prof. dr. Masaryk definuje delo kot iskanje resnice v vsakem oziru. Mi se ne bodemo sumničili drug drugega, a vsaki bo poskušal, da bo v svojem delokrogu storil kar največ resničnega, realnega dela... Resnično: Konečni cilj vse organizacije bodi: „delovati in pomagati ljudstvu.“

Po tem geslu deluje že med Slovenci „Gospodarska organizacija“, ki se pa podpira tudi le pri jedni stranki, dasi je v korist celemu narodu. Deluje se sem ter tja tudi samostojno, n. pr. v Idriji v gospodarskem društvu, katero bo podpiralo in pospeševalo tamojšnje čipkarstvo. Kaj podobnega bi bilo dobro storiti v selški dolini na Gorenjskem, kjer se je še pred nedavnim časom plačeval meter čipk po 14 kr.!! Kdor se ustavlja taki organizaciji, takemu podrobnemu delu, ki je podlaga večjim podjetjem, tega ni treba več upoštevati kot delavca za ljudstvo, ampak po možnosti naj se prezira kot delavec za svoj — žep!

Politiški pregled.

Odlikovanja. Dne 2. decembra bodo odlikovani vsi načelniki večine drž. zbora: Jaworski, Bulat, Pallfy, Povše, Lupul, Kathrein, Engel in Falkenhayn.

Iz nagodbenega odseka je izstopil poslanec Laginja. Slovanska krščan. narodna zveza je na njegovo mesto izvolila poslanca Vukovića.

Vojnemu ministru Krieghammerju so se tla zmajale tudi vled tega, ker je stotnika Weisnerja kazenskim potom premestil iz Češkega v Galicijo, ker je odredil, naj vsak rezervist, ko je poklican, molče izroči svojo izkaznico, ne da bi dejal niti „hier“, niti „zde“. Vojni minister pravi, da se morajo rezervisti oglasiti s „hier“, sicer se naj jih kaznuje. Naslednikom Krieghammerjevim se imenujeta princ Lobkovitz in, inspektor artilerije Tine Kropaček, in nekateri listi že poročajo, da je cesar Krieghammerjevo demisijo že sprejel. Postopanje Krieghammerjevo je odločno za nadaljevanje germanizacije potom vojske. Takega ministra Slovani ne morejo podpirati.

Deželni zbori se bodo sklicali meseca decembra.

V občinskem svetu graškem sta se naredila dva kluba, ki utegneta motiti lepo slogo graških Nemcev.

Dr. Ladislav Rieger bode 10. decembra praznoval čil na duhu in telesu svoj osemdeseti rojstni dan. Češki narod bode praznik svojega „očeta“ dostojno proslavil, ž njim pa bomo slavili starosto slovanskih politikov tudi Slovenci.

Češki narodni socijalci pri prihodnjih državnozbornih volitvah ne bodo volili nobenega izmed dosedanjih mladočeških zastopnikov pete skupine, izvzemši gosp. Breznowskega iz Prage. Praški župan Podlipny se nič kaj dobro ne počuti na županskem stolu. Mož je radikalen, a mnogi hočejo biti še radikalnejši.

Trentinski poslanci so predložili grofu Thunu spomenico, s katero zahtevajo samoupravo za Trentin. Spomenica pravi, da deželni zbor v Inomostu nič ne skrbi za italijansko deželo.

Hrvatski sabor se bode sešel dne 5. prihodnjega meseca. Dne 3. decembra bodo v dveh

okrajih dopolnilne volitve, katerih se vdeleži tudi združena opozicija.

Položaj na Ogerskem je postal resen. Obstrukcija pridobiva vedno več tal ter je boj prenesla tudi na ulico. V ponedeljek je bila v zbornici Hentzijska zadeva. Minister Fejervary je rekel, da je bila Hentzijska častna beseda sveta, da pa on pozna stranko brez časti. Nastal je strahovit vihar. Poslanci so klicali: „Ven z ministrom!“ Dijaki so na galeriji peli Košutovo himno. Seja je trajala do polnoči. Na ulicah je redarstvo komaj zadrževalo besno množico, ki je metala kamenje. Dijaštvo se je zabarikadiralo po ulicah, nekateri so iz oken ulivali vrelo vodo na policijo. Sliko Fejervaryjevo so dijaki razstrgali. Policija je z največjo silo udušila še hujše izgrede. Aretovanih je bilo 228 dijakov. Fejervary se je moral v torek opravičiti pred zbornico. Izgredi so se v sredo in četrtek ponavljali. Ko se je ministerski predsednik baron Banffy vozil v parlament, hotela je množica prevrniti njegov voz, a policija je to preprečila. Minister Perczel in poslanec Hollo sta se v četrtek dvobojevala. Minister je bil o drugem spopadu neznatno ranjen na čelu. Dijaki se upirajo, da bi se dne 2. decembra udeležili cesarskih maš.

K mrtvemu Bismarcku so se šli Schönerer, Iro in še kakih 30 avstrijskih nemških nacionalcev jokati, ker se jim v Avstriji tako slabo godi in ker se slovanski narodi nočejo ponemčiti. Avstrija je bila vesela, da jih vsaj par dni ni bilo doma. Čudno, da so prišli zopet nazaj in niso hoteli ostati v svetem saškem gozdu. — V Gradcu so Bismarckovci pripravljali veliko Bismarckovo slavnost, a vlada jim je s prepovedjo prekrizala račune.

Za prestop k protestantizmu so pričeli agitovati Wolfvoci. Imeli so že nekaj zaupnih shodov. „Grazer Tagblatt“ sme javno ponatiskevati pozive nemških listov iz „Reicha“, da se katoličanstvo ne strinja s svetimi interesi Nemštva in naj katoličanstvu radi tega Nemci obrnejo hrbet.

Mirovna konferenca se bode vršila skoro gotovo meseca februarja. Prihodnji mesec bode ruska vlada poslala vlastim dotična vabila.

Konferenca proti anarhistom se je pričela v četrtek v Rimu. Zastopane so vse evropske vlasti s približno 40 odposlanci.

Francija in Italija ste sklenili trgovinsko pogodbo, kar utegne uplivati tudi na politični položaj.

Algir ima sedaj krščansko antisemitsko večino v občinskem zastopu. Župan je postal znani antisemitski prvoboritelj Maks Regis.

Na Kreti bode oficijelni jezik grški. Novi guverner grški princ Jurij pride na Kreto baje prihodnji teden.

Na Manili so Amerikanci pomnožili posadko s 4000 možmi.

Domače novice.

Osebnosti. Presvetli knez in škof ljubljanski se je v četrtek pripeljal v Ljubljano zdrav s svojega potovanja iz Rima. — „Wiener Zeitung“ javlja, da je ravnatelj pošte in brzojava v Trstu, dvorni svetnik Karol Pokorny, premeščen v enakem svojstvu v Gradec. Srečno pot! — Poročil se je v Ljubljani g. Fran Globčnik, c. kr. poročnik v Celju, z gospodičino Emo Povše, hčerjo gosp. drž. poslanca Frana Povšeta. Čestitamo! — Umrli so: V ljubljanskem uršulinskem samostanu s. Celestina, poprej Marija Blažon, stara 25 let in s. Borgia, poprej Frančiška Jenko, hči spoštovane meščana gosp. Alojzija Jenko, stara 22 let. V Opatiji je umrl okrajni sodnik v Cirknici, dež. sodišča svetnik gosp. Ivan Nedog. V Ljubljani pa je umrl gosp. Ignacij Druškovič. — Gosp. Fran Perdan, bivši član slovenskega gledališča, angaževan je pod jako ugodnimi pogoji pri neki potujoči gledališki družbi v Galiciji.

„Naša straža“ in „Slov. Narod“. Od poučene strani sprejeli smo sledeči dopis: V št. 265 piše „Slov. Narod“ nekako neredno in zmedeno o ustanovitvi „Naše straže“, namreč doslovno: že več tednov je bilo znano, da je katoliška stranka nameravala občni zbor porabiti v ta namen, da

bi ponižala narodno stranko in liberalstvo, — da se je napravil komplet, da dr. Tavčar ne bo voljen v odbor, pač pa kurat Koblar, — da bo narodna stranka v manjšini, — da narodno stranko čaka ponižanje in zasramovanje, — da shod je naperjen proti narodni stranki in dr. Tavčarji; potem pa opravičujeva izostanek od shoda, — da ni bilo dogovorjeno čisto nič, — da je bila spontana in instiktivna (tedaj brez upljiva prej navedenih dozdevnih razlogov) — da je izvolitev Vencajza predsednikom provokacija (najbrže odsotnih gospodov), da mora klerikalna stranka dati zadoščenja itd. Taka pisava je patalogičnega pomena; zvedenci zdravniki proukujejo enakemu bolniškemu stanju, ki vidi povsod počasi napadovalec nasprotnika — in rogače najhujše posledke. Tedaj pozor „Narode“. — Da pa vender preneha sumničenje in nepotrebno pisarenje, naj sledi resnični popis ustanovitve „Naše straže“ in prireditve prvega shoda: Združeni slovenski državni poslanci kateri so iz vsakdanjega občevanja s sorodnimi brati od periferije, uvideli potrebo, da se ustanovi „Südmarki“ in „Legi“ nasprotujoče društvo, so storili dogovorno potrebne korake za ustanovitev po svojem načelniku g. Povšetu. Vsi slovenski državni poslanci so pristopili društvu kot ustanovniki. Tedaj niti katoliška niti narodna stranka niste ustanovili društva, marveč zjedinjeni slovenski državni poslanci. Posvetovali so se poslanci sine ira et studio o prostoru, kam da bi se sklical prvi shod in so se zjedinili na „Katoliški Dom“ in sicer zato, ker je magistratna dvorana premala, sokolska dvorana pa služi dan za dnevom svojemu namenu, — dvorana v „Katoliškem Domu“ je pa dovolj obširna in je tudi brez plačila na razpolago. — Določil se je dan in ura shoda jednoglasno in sicer takoj na 6. uro popoldne z ozirom na prihod in odhod vlakov in na gledališče. Čisto slučajno je pa pisec oklica nastavljal 8. uro mesto 6. ure, — in jo je tudi potem, če tudi nekoliko pozno, po časnikih popravil. Nobena stranka pa ni pri tem sodelovala. Shod bi bil vodil načelnik slov. posl., a ker je moral službeno odpotovati na Dunaj — je izročil posel sotrudniku g. Vencajzu. Ko je bil že shod v „Katoliški Dom“ sklican, je opozoril mestni župan g. Hribar g. Povšeta, da bi se shod bolj primerno v magistratni dvorani vršil, ter je zajedno pristopil društvu kot ustanovnik. Njegovi želji se ni moglo ugoditi, ker je mestna dvorana za res premala. V njej je nastavljenih 36 sedežev in nič več, in ker se je pričakovalo nad sto udeležencev, je jasno, da bi v magistratni dvorani ne bilo prostora za vse zborovalce. Uprizoriteljem shoda ni bilo ničesar znanega, da se sestavlja kak imenik za odbornike. Gospodje iz Istre, iz Koroške in iz Štajarske so prijavili po posebnih osebnih deputacijah, in to moramo nasproti „Sl. Narodu“ posebej povdarjati, domá dogovorjene odbornike, in glede Kranjske in drugih pokrajin sestavil in prenašal se je imenik še le na shodu. Voljeni so bili, kar je umevno, samo taki, kateri so pristopili kot društveniki. To naj dokaže, da so le navzočniki sestavili imenik odbornikov, ne pa kaka stranka, in da so volili le društvenike. Vsleg tega ni bilo mogoče voliti niti dr. Tavčarja, niti Malovrha, — ker nista bila društvenika. Za začasnega vodja volili so društvenika g. Vencajza — a ta bo posloval le do dneva, da se snide odbor in si voli svoje glavarje — in ker se bo to baje kmalo zgodilo — preneha tudi provokacija za „Sl. Narod“. — Iz tega resničnega poročila naj povzame občinstvo pravi položaj — dr. Tavčar in „Sl. Narod“ pa prepričanje, da zjedinjeni slovenski poslanci niso ustanovili „Naše straže“ ne za njega, ne za kako stranko — marveč za podporo in ohranitev slovenskega naroda na mejah. Razburjenost dr. Tavčarja je pač umevna, saj se bliža 2. december. Tudi drugi, ne samo on, so razburjeni, a ne nosijo razburjenosti med ljudstvo. Prišlo bo, prišlo, če tudi ne baronstvo, pa kaj drugega, — vse, kar je zaslužil.

Cesarjev jubilej bodo slovenski krščanski socijalci v Ljubljani dne 2. decembra praznovali s shodom v veliki dvorani „Katoliškega Doma“ in z večerno zabavo. Skupna krščansko-soci-

jalna organizacija bode slovesno manifestacijo priredila drugo leto maja ali junija meseca o priliki vseslovenske delavske slavnosti, ker ji letos radi smrti cesarice ni bilo mogoče. — Bolniška blagajna mojstrov v Ljubljani bode cesarjev jubilej proslavila 8. decembra s slovesno sv. mašo v cerkvi presv. Jezusovega srca in z banketom. — V Šiški bodo jubilej takole praznovali: Dne 1. decembra bode 10 strelcev iz možnarjev na znanilo razsvetljava. Slavnostni dan 2. december bode naznanil 101 strel iz možnarjev. Ob 10. uri dopoldne se bode brala v cerkvi sv. Jerneja v Spodnji Šiški sv. maša, po sv. maši bode slavnostna razdelitev spominskih svetinj in končno banket. — Zbor veterancev v Ljubljani obhaja 2. decembra cesarsko slavnost. V ta namen udeleži se svete maše pri sv. Jakobu, izroči addresso in razdeli spominske svetinje.

Ljubljanski Nemci za 2. december agitujejo, naj bi hišni posestniki tedaj ne razobesili slovenskih zastav, ampak samo cesarske. Ne bo nič! Ljubljana naj se pokaže slovensko tudi dne 2. decembra!

Preroki smo bili zadnjič. Dejali smo, da bomo končno dobili na Kranjskem občine, ki bodo imenovala častnim občanom tiste okrajne glavarje, ki dopisujejo občinskim, šolskim in župnim uradom v nemščini. Občina Kranjska Gora na Gorenjskem, kjer imajo „Narodovega“ župana, je že pričela. Imenovala je okrajnega glavarja v Radovljici g. Oskarja viteza Kalteneggerja svojim častnim občanom. To je narodnost teh preklicanih „Narodovcev“!

Vse za moralno blaginjo ljudstva! To načelo narodne stranke je hotel „Narod“ zopet okrepiti, ko je te dni poročal o izganjanju hudiča v sorski cerkvi. Naslikal je fanatičnega kapucina, ki je z monštranco (kar ni res) podil iz cerkve dva človeka, češ, da imata v sebi hudiča. Na pojasnilo, da so s tem kapucinom imeli že dalje časa opraviti v blaznici in da se je kapucinu nenadoma povrnila bolezen, „Narod“ molči in svojega zavitega poročila ne popravi, akoravno je dejal, da je stvar resnici na ljubo pripravljen popraviti. Mirno pušča, da poročilo ponatiskujejo nemški listi blateč slovensko duhovništvo in da dalje pripovedujejo njegovi čitatelji to bajko o nestrpnosti slovenskih duhovnikov. Ko je pa pri sramotni hiši neznan človek zabodel nekega ljubljanskega izvoščaka, molčala sta „Narod“ in župan Hribar, dasi je le-ta obljubil, da ob prvi priliki stori primerne korake za odpravo te beznice. Župan Hribar bi moral storiti te korake! Molči se o nedoletnem dekletu v bordelu! „Narod“ ima opravka samo s slovensko duhovščino, ki je res občudovanja vredna, da kljub najpodlejšim psovkam vstrajno deluje za svoj narod. Župan Hribar, ki je časih strašno sladak, naj tudi porabi vpliv svojih delnic pri „Slovenskem Narodu“, sicer je očitno, da on podpira tako umazan list.

Sodbo primorskih Slovencev o „Narodu“ izreka „Soča“ z besedami: „Mi, Slov. Naroda, ne štejemo več med resne liste, ki so vredni upoštevavanja. On ni glasilo ni jedne stranke, pa tudi ne zastopa nazorov in politike kake stranke, najmanj pa narodne, marveč le neke klike, katero bo treba na vsak način strmoglaviti. Primorci smo se odpovedali vsaki zvezi z „Narodom“, dokler bo v rokah tiste klike“. — Do tega sklepa je prišla „Soča“, ker „Narod“ perfidno zlorablja politično stisko goriških slovenskih dež. poslancev in denarno stisko slovenskih davko plačevalcev za razširjenje svoje klike med goriškim učiteljstvom.

Slovensko gledališče. 22. novembra. — Emilija Galotti. Žaloigra v petih dejanjih, spisal G. E. Lessing. Poslovenil Doksov. Sto let je že poteklo, odkar imajo Nemci svojo dramo in svojo dramaturgijo. Ustvaril jim jo je idealno navdušeni Lessing po hudih slovstvenih bojih, katere je povzročil njegov nastop, v katerih bojih pa je sijajno prodrila njegova zmagovita logika. „Hamburška dramaturgija“, „Laokon“, „recenzije“, razprava o veseloigri, spis „igralcev“, „dramaturgiški obriski in fragmenti“ in raznovrstna pisma hranijo toliko dogem o bistvu drame in igralske umetnosti, da so ta njegova dela še danes nekak evangelij vsem onim, ki

so v dotiki z gledališčem, z dramatsko umetnostjo. Poleg vsega tega je pa tudi sam pokazal, kako je pisati drame. Postave, katere je abstrahirao po Aristotelovi poetiki, uporabil je praktički v svojih igrah, katere pa jasno kažejo, da je Lessing večji učenjak, kot pa umetnik. Kakor je G. E. Lessing napisal „Minna von Barnhelm“ za vzor veseloigre, tako nam kaže v „Emilija Galotti“ vzor žaloigre. Vzorna „Emilija Galotti“ pa ne vpliva na nas z ono tragiško silo, katero občutimo pri proizvodih njegovih klasičnih naslednikov, ker ravno učeni mislec Lenz pobije pesnika Lessinga. Žaloigra deluje bolj na našo pamet, kot pa na naše čute. Lessingova večja zasluga je torej dramaturgiška reformacija, povzročena po njegovi kritiki. — Vprizorite Lessingove žaloigre na slovenskem odru pozdravljam kar najtopleje, ker je dobra šola občinstvu in pa igralcem, ki gotovo teže po umetniškem, resnem delu. Oblika in slog vprizoritve sta bila taka, kakoršne je želeli vedno na slovenskem odru. Pokazalo se je jasno, da moje zahteve v tem oziru niso bile nikdar pretirane. Igrali so brez izjeme s tako navdušenostjo in vnemo, da sem naše igralce naravnost občudoval. Seveda ne maram s tem nikakor trditi, da so igrali dovršeno. Od ensembela, kateremu je vedno igrati le igre à la „Jurčkove sanje“ in „Klarica“ nikdo tega uže pri prvem resnem naporu ne bode zahteval, še manj pa pričakoval. Prepričali smo se pa vsi oni, katerim je le govorjena beseda na odru kulturnega pomena za slovenski narod, da bi bila neodpušljiva pregreha, ko bi se take igralske moči smatralo le za štafazo — opere. Idealna navdušenost, resno delo in pa vstrajnost omogočili bi take predstave, da bi se ne čudilo samo občinstvo, temveč igralci sami, pa — gledališka blagajna. Ocenjeval ne bom že danes, kako so igralci rešili svojo nalogo, prvič, ker vem, da nikogar ne zadovoljim, najmanj pa igralce same, ako jim ponudim le par fraz, drugič pa, ker pričakujem, da nas bode repriza presenetila v vsakem oziru. Zginil bode gotovo oni vidni trud konsekvantnega izvajanja, pa ugledila se robotost glasov in kretanja v afektnih slučajih. Poklicani krogi pa naj obračajo še posebno pozornost pravilnemu izgovarjanju in povdanku besed. Moralna dolžnost občinstva pa je, da napolni gledališče, ker s tem najbolj pokaže, kaj zahteva od slovenskega odra.

Slovensko gledališče. Prihodnji torek gostuje na slovenskem odru član hrvatskega narodnega gledališča gospa Ljeka pl. Šram v Shakespearovi veseloigri „Kako se krote ženske.“ — Ocena o zadnji operni predstavi („Trubadur“) mora izostati, ker je naš glasbeni kritik g. dr. VI. Foerster z ozirom na perfidni napad plačanih dninarjev pri „Slov. Narodu“ žal, odložil poročevalstvo o slovenski operi.

Koncert „Glasbene Matice“. Novo sezono je otvorila „Glasbena Matica“ z žalnim koncertom, posvečenim spominu Nje. veličanstva pokojne cesarice Elizabete. Lojalna ta prireditelj zapustila je globok utis in odičila je društvo z odličnim uspehom. Z dostojnimi žalnimi znaki ukusno opremljeno, dvorano je napolnilo do dobrega v tihi zamolklosti zbrano občinstvo in tiho, brez navadnega izražanja pohvale se je razdružilo po dovršenem vzporedju. Žalni manifestaciji primerno so nastopili tudi zbor in vsi sodelujoči s znaki žalovanja. Vodil jih je po dvehletnem odmoru v domovino se vrnivši prof. Matej Hubad. Izbral je kot primerni točki žalnemu koncertu Beethovena na smrt junaka zloženo „Žalobno koračnico“ iz 3. simfonije „Eroike“ in pa Mozartov „Rekviem“. Izvrševanje vzporedja je bilo dostojno „Glasbene Matice“, dostojno žalujočega slovenskega naroda, bilo je vzorno. Energija, s kakoršno je vodil gosp. Hubad izvrševanje in pa vidno navdušenje pozornega zbora in točnost vsega orkestra zasijali so izza žalne manifestacije, kakor nadeja na novo dobo. Zbora sta izvršila svojo ulogo z bravuro, z nezmotljivo sigurnostjo v nastavljanju, in z redko korektnostjo v fugiranih konstrukcijah težavne skladbe. Pri toliki zrelosti tehniške izvršitve ni primankovalo fines v uve-

lavljanju dinamiških sredstev, osamosvojili so se zborovi glasi k prostemu, v ničem obteženemu skupnemu sodelovanju pri vstvarjanju slikovitega dela. K popolnemu uspevanju „Rekviema“ je pripomogla tudi okolnost, da si je preskrbela „Glasbena Matica“ to pot solistiški kvartet, čigar člani so bili drug drugega vredni in katerih je bil vsaki k sodelovanju pred orkestrom opravičen. In pravi oratorijski kvartet solistov je pogoj za dostojno uprizoritev oratorijev, ker je v istih vselej vsaj polovica odkazana solistom. Gospici Stropnicka in Radkiewiczzeva, člana ljubljanske opere, in gospoda Pacal in Nosaliwicz od dunajske opere so bili brez ugovora vse pozornosti vreden kvartet, ujemali so se njih glasovi v harmoniško celoto, ki zahteva, da je vsak glas plemenit in da ga odlikujejo znaki prave, čeprav ne virtuosne umetnosti. Želeli bi bilo, naj bi bil enak kvartet „Glasbeni Matici“ vsikdar na razpolago. —oe—

Bleiweisova devetdesetletnica je bila 19. novembra. „Soča“ pravi o tej priliki: „Naj bi 90letnica Bleiweisova vzbudila v Slovencih zopet misel po združenju, katera je za nas edino izveličevalna, katero se pa na izvestnih straneh kruši prav sistematiški! Bleiweisov spomin naj bi zavel zopet po slovenski domovini ter združil tako razkosane Slovence v trdno jednoto! Možu s tolikimi zaslugami za slovenski narod pa bodi med nami „večna pamjat“!

Železnica čez Karavanke. Iz Kranja se nam piše: Čitamo v „Slov. Naroda“, da je dr. Ferjančič povabil v svojo sobo državne zbornice nekatere poslance in da so se posvetovali o zgradbi železnice čez Karavanke. Baron Schwegel je dobil nalogo sestaviti dotično interpelacijo. Zakaj baron Schwegel? On je največji sovražnik železnice ki bi šla na Kranj in Loko. Zakaj se tak sklep, ki bi oškodoval mesti Kranj in Loko, stori ravno v sobi našega državnega poslanca, to smo si zapisali globoko v spominu.

„Beraško malo“! Z Dolenjskega se nam piše: „Slovenski Narod“ je v 265. številki pisal, „da klerikalna stranka beraško malo stori za družbo sv. Cirila in Metoda“. Nam se zdi to predbacivanje krivično, ker darovi po časnikih zadnji čas kažejo, da katoliško-narodna stranka, katero „Narod“ imenuje klerikalno, mnogo stori za to družbo. Vzel sem v roke tudi „Vestnike družbe sv. Cirila in Metoda“ in tu sem našel v odborštvu podružnic samih duhovnov na Kranjskem 34, na Štajarskem 37, na Koroškem 10, na Primorskem 17 in v glavnem vodstvu 9, tedaj skupaj 107. Koliko je pa še le drugih „klerikalcev“ brez kolarja! In ravno podružnice so glavni viri dohodkov za družbo. Ta vir se je pa popolnoma zamašil pri prvi ljubljanski podružnici, kjer so odborniki Gogala, Bleiweis i. t. d., ta ima pa v „Vestniku“ zabeležene same minuse in ničle. Škoda, da tudi v tem odboru ni kakega „klerikalca“.

Dihurjeve laži. Pod tem naslovom pravi „Narod“, da je vse laž, kar smo mi poročali o „Narodnem Domu“ v Ljubljani. Ne verujemo, da bi s tako ceneno trditvijo brez dokazov opral zamorca. Ako bi naše trditve ne bile resnične, udušili bi nas gospodje iz „nemške sobe“ v „Narodnem Domu“ s popravki, ali pa s še hujšimi sredstvi, kar so hoteli žalibog poskusiti v ponedeljek, ko se je od njih odvisnemu dacarju g. Fr. Stautu v „Narodnem Domu“ primerilo, da so se mu vrgle v obraz prijazne besede: „Hier reden Sie deutsch, sonst kann Ihnen was anderes passieren“. Da „Slovenski Narod“ brani človeka, ki tako govori, je javen škandal!

Nemški cesar se je v sredo ob 1/8. uri zvečer peljal mimo Ljubljane. Vsa proga je bila najstrožje zastražena. Prvotno potovanje mimo Ljubljane ni bilo določeno; a še sedaj se je dohod poznal za 24 ur, kar je gotovo strah pred anarhisti. Ob polnoči se je vozila mimo Ljubljane cesaričina vdova Štefanija. Tudi zanjo so se pripravile doslej nenavadne varnostne naredbe.

Za vseučilišče in nadsodišče v Ljubljani. Županstvo občine Žilce pri Št. Vidu je odpo-

slalo na državni zbor peticijo za vseučilišče in nadsodišče v Ljubljani. Oglasile so se tudi občine, Petrovče, Presično in Zreče na Štajarskem in Gorje na Gorenjskem.

Blagoslovljenje „Šolskega Doma“ v Gorici, ki je sezidan v spomin 50letnega vladanja cesarja Franca Jožefa I., se bo vršilo dne 2. decembra t. l. brez vsakih posebnih slovesnostij.

Lep uspeh. Na peticije slovenskih štajarskih občin je dal železnični minister poslancu Žičkarju odlok, ki zagotavlja, da se bode slovensčina pri novi železnici Spodnji Dravograd-Velenje upoštevala v napisih, oznanilih, klicanju postaj in pri nameščenju uradnikov.

Napad. Deželnega potovalnega učitelja za vinarstvo gosp. Gombača sta danes teden napadla blizu Brežic na Štajarskem dva človeka, ko se je peljal s kolesom, da bi prenočil v Brežicah in bi drugi dan predaval v Veliki Dolini. G. Gombač je s tako silo odletel iznad bicikla, da je nezavesten obležal. Napadalca sta mu potem nad srcem zadala $3\frac{1}{2}$ cm široko in 5 cm globoko rano. Dva kolesarja sta gosp. Gombača našla na cesti nezavestnega v krvi, ter sta ga z vozom prepeljala v breško bolnico. Rana ni nevarna.

V Poljanah pri Škofji Loki so dobili prekrasne nove zvonove iz tovarne Petra Hilzerja.

Drobne novice. V Adlešičah je Mariji Adlešič napravil požar škode okoli 1700 gld. — Popravljeni Štefanski most se je odprl splošnemu prometu. — Novo cerkev bodo 20. decembra blagoslovili na Krasici v Istri. — Koroški Slovenci so zborovali 20. t. m. pri Cvanogerju v Bločah ob Bloškem jezeru. — V Vinici pri Črnomlju bodo v proslavo cesarjevega jubileja ustanovili požarno brambo. — Sliši se, da hoče slovenski veletržec gosp. Gorup iz Trsta kupiti celovško tovarno za stroje. — Ustanovni shod krojaške zadrage v Gorici bode 5. decembra. Ustanovili bodo tudi prodajalnico za blago. — „Domoljub“ prihaja med narod v 10.000 izvodih. — V Št. Lenartu nad Laškimi se je ustanovilo novo bralno društvo. — Za ponemčenje slovenskih otrok celjske okolice je došlo 160 mark. Premalo! — V Celju so dobili slovenskega dimnikarja. Po robu se mu je postavil celo občinski svet. Časih so se dimnikarjev samo otroci bali. — Na Teharjih je jutri shod slovenskih kršč. socialcev. — V Ptujju sta v četrtek dva častnika v prepiru s sabljami tako razmesarila nekega svojega prijatelja, ptujskega meščana, da bode težko okreval. — Dne 24. t. m. se je pri Viču artilerist Ogrin vrgel pod vlak, ki ga je usmrtil. — V Kamniku je bilo letošnje leto 277 tujcev.

Razstavljene slike. Odsek amateur-fotografov „Slov. plan. društva“ je razstavil nekaj slik pri tukajšnjih narodnih tvrdkah Gričar & Mejač in L. Schwentner. Prijatelji fotografije, kateri niso imeli prilike obiskati na planinskem večeru prirejene razstave, se opozarjajo, da ne zamude prilike ogledati razstavljenih slik.

Društva.

„Slovenska kršč. soc. zveza“ v Ljubljani priredi javno predavanje prihodnjo nedeljo ob 6. uri zvečer v veliki dvorani „Katoliškega Doma“. Predaval bode g. Sedmak o delavski zavarovalnici za starost, katero ravnokar snujejo slovenski krščanski socialci. Predavanje je za delavstvo velike važnosti, zato naj se ga udeleže v mnogobrojnem številu.

Slovenske okrajne bolniške blagajne so na občnem zboru „Zaveze“ v Trstu preteklo nedeljo jako odločno nastopile. Laško predstojništvo spremenilo je v zadnjem času pravila kar na svojo roko, ter si zlasti s § 4. osiguralo za vedno laško večino. To se je videlo pri letošnjem občnem zboru, na katerega je došlo slovenskih blagajn 11 in laških 8, a kljub temu so imeli lahi večino. Nekaj slovenskih okrajnih bolniških blagajn ni poslalo svojih zastopnikov, kar je jako obžalovati. Dr. Brejc, delegat ljubljanske okrajne bolniške blagajne, izjavil je v imenu vseh slovenskih blagajn, da je občni zbor po novih pravilih nepravilno sklican, ker so slovenske blagajne proti spremembi pravil vložile rekurz. Načelnik in vladni zastopnik sta

bila vidno v veliki zadregi. Načelnik je celo izjavil, da mu vlada o rekurzu ni ničesar naznaila! Delegat dr. Brejc je nato zahteval protokoliranje protesta ter potem izjavil, da slovenski delegati ne sodelujejo pri tem občnem zboru. Slovenski delegati so in corpore odšli iz dvorane. Slovenski krščanski socialci so nato obiskali v Devinu župana g. Plesa, ki je ravno prejšnji večer prišel iz zapora. Obiskali so tudi vrle Nabrežince, koder jih je živahno zabavalo slavnoznano pevsko društvo „Nabrežina“.

„Naša straža.“

Pod tem zaglavjem bode naš list priobčeval vse javnosti namenjene in za javnost pripravne notice o novem vseslovenskem društvu. Danes pričenjamo z imenikom pristopivših članov. Da bo vsakdo vedel, naj ponatisnemo še enkrat § 6. društvenih pravil o „dolžnosti udov“. Glasi se: „A. Udje morajo plačevati svoje doneske, in sicer: Ustanovni enkrat za vselej vsaj 50 kron in razdele lahko svoje plačevanje na 5 let po 10 kron. Redni udje plačajo vsaj po 1 krono na leto. B. Društva in zadrage morajo odrajtovati svoje letne doneske, katerih svota se razmeram primerno dogovori z načelstvom, ki pa ne sme znašati manj nego 10 kron.“

Pristope k „Naši straži“ in vplačila vsprejema začasni tajnik in blagajnik dr. Janko Brejc v Ljubljani. Sprejema jih tudi naše uredništvo. Prihodnjič prinesemo imenik novih k „Straži“ pristopivših članov, kar nam danes radi nedostajanja prostora ni bilo mogoče.

V veliki slovenski vasi na Goriškem je na prodaj hiša, v kateri se nahaja trgovina z jestvinami. Ta trgovina zamore izvrstno dobro vspevati, ker je v dotičnem kraju mnogo tovarn in delavskih odjemalcev. Slovenski trgovec, ki bi hotel to trgovino prevzeti, bi gotovo dobro shajal. Treba le, da ima toliko denarja, da zamore trgovino z jestvinami prirediti in vrh tega še 2—3000 gld. h kupni ceni hiše prispevati. Ponudbe naj se pošiljajo „Naši straži“ v Ljubljani, ta reflektantom naznani tudi natančnejše pogoje in odnošaje.

Najnovejše vesti.

Ljubljanski obrtniki in cesarjev jubilej. Zbrani načelniki obrtnih zadrug, imeli so v četrtek dne 24. novembra t. l. izvanredno sejo, pod vodstvom načelnika „Obrtne zveze za Kranjsko“ g. F. Šturma, glede praznovanja cesarjeve vladarske petdesetletnice. Udeležili so se seje zastopniki naslednjih zadrug: načelnik pekarske zadrage, načelnik in eden odbornik plesarske zadrage, načelnik okrajne bolniške blagajne, podnačelnik mojsterske bolniške blagajne, načelnik in odbornik krojaške zadrage, dva člana kovinske zadrage, ter tajnik zadrage brivcev. Po daljši debati se je sledeče sklenilo: 1.) Da se dne 2. decembra vse delavnice in prodajalnice zapro. 2.) Da bode dne 2. decembra ob 10 uri v cerki svetega Jakoba sveta maša. 3.) Da bode po sveti maši „Slavnostno zborovanje obrtnikov v gostilni pri Virantu“. 4.) Da se pošlje isti dan deputacijo k dež. predsedniku, ali pa brzojavnim potom izreče udanostno izjavo do vladarske hiše. 5.) Ob 1. uri popoldne skupni sestanek ljubljanskih obrtnikov v „Narodnem Domu“. — Odbor „Obrtne zveze za Kranjsko“.

Ubožna „Kranjska hranilnica“. Kranjska hranilnica naznanja po listih, da bode pri razsvetljavi v proslavo cesarjevega jubileja svoja poslopja priprosto razsvetlila, zato pa je dala — 300 gld. trem ljubljanskim konferencijam sv. Vincencija. Nam se zdi, da je to navadna nemško-nacijonalna demonstracija. Prav nič bi se ne čudili, če bi nekateri nemški nacijonalci hoteli iti še korak dalje in bi svojih oken sploh ne razsvetlili, kar bi jim nikakor ne bilo priporočati.

Ljubljanske Nemce kliče za danes zvečer v kazino na občni zbor „Deutscher Verein“. Bog zna, ako bodo kaj sklepali radi proslave 2. decembra?

Novo poštno poslopje v Celju otvorjeno bode za splošni promet dne 27. t. m. Brzojavni urad pa ostane še nadalje v poslopiju mestne hranilnice.

Prvi letošnji sneg so 24. t. m. dobili v Radečah na Gorenjskem Po ravnini ga je padlo 6 cm.

V Ormožu so pri včerajšnjih občinskih volitvah zmagali Nemci s 85 glasovi, Slovenci so dobili 54 glasov.

Poročil se je g. Fran Lavtižar, učitelj voditelj v Kamni gorici, z gpč. Franjo Pesjakovo.

Za „Našo stražo“ nam je poslal ustanovnino 50 kron gospod Janko Okič, urednik „Kneippblätter“ v Wörishofenu. — G. V. Pegan, stud. iur. v Celju 1 krono.

Za Prešernov spomenik nam je poslal g. Janko Okič, urednik „Kneippblätter“ v Wörishofenu 5 gld.

Iz državnega zbora. Dodatno se nam poroča: Kratko pred zaključkom seje dne 22. t. m. je predlagal Schönerer, naj se odredi na nedeljo izvanredno sejo za razpravo njegovega predloga, da se vzida v zbornici spominska plošča v spomin 28. novembra 1897 na kateri dan je prišla policija v zbornico. Predsednik dr. Fuchs je zavrnil Schönerer-ja rekoč, da zbornica ni prostor, kjer se šale zbijajo. Ako bi bilo prišlo pa do resnega razmotrivanja tega predloga, tako bi bil stavljen drugi predlog, da se stavi spomenik za obletnico slučaja, da je Schönerer ukradel zvonček predsedniku, profesor Pfersche pa z nožem napadel nasprotnike.

K slavnostni seji Schönererijanci in socialni-demokratje niso prišli. Poslednji so dejali, da nimajo črnih oblek, sploh je bilo na levi mnogo sedežev — praznih.

Naučni minister Byland je težnjam Jugoslovanov nepristopen. Izrazil se je napram ne kemu poslancu, da mu ni znano, da bivajo tudi na Koroškem Slovenci. Jugoslovani so ogorčeni zaradi postopanja tega ministra in hočejo posledice izvajati. Tega ministra pa informira njegov advokat dr. Wolfrath. Danes gre govorica po zbornici: „Slovenec se bo toliko časa slabo godilo, dokler ostane dr. Wolfrath odvetnik ministra Bylanda in tajnik nemškega „Schulvereina“ Slovenec za ministra bogočastja“. — Upajmo da se ta zapreka odvrne!

Sliši se, da bo predlagan žid Penizek za odlikovanje in to zaradi izrednih zaslug pri časopisju. Gotovo mu pripomore k temu tudi „Slov. Narod“.

Izvrševalni odbor desnice je razpravljal o nekaterih nujnih zahtevah Slovencev in Hrvatov. Zahtevam je soglasno pritrdil ter jih je včeraj naznanil vladi kot zahteve cele desnice.

Pomiloščenja. „Prager Abendblatt“ poroča, da bodo 2. decembra pomiloščeni vsi, ki so kaznovani, ker niso prišli na vojaški nabor, ako niso kaznovani še radi kakega drugega delikta. Doslužiti bodo morali le navadna vojaška leta. Istotako se bode oziralo na one, ki se niso odzvali pozivu na vojaške vaje.

O uredbi plač drž. slugam bode razpravljaj državni zbor prihodnji torek.

Gosposka zbornica je včeraj imela tudi slavnostno sejo.

Drž. posl. Lupula je cesar imenoval deželnim glavarjem bukovinskim, poslanca Rotta pa njegovim namestnikom.

Poslanec Biankini je izstopil iz „Slovenske krščanske narodne zveze“, kar jako obžalujemo.

Drž. poslanci stranke prava, bodo, kakor se čuje, brezpogojno glasovali proti nagodbi.

Dunajski nemški nacijonalci so sklenili opustiti vsako osebno občevanje z županom Luegerjem, ker je nedavno v obč. svetu s pomočjo služabnikov iztiril iz dvorane nagajivega obč. svet. Wrabetza.

V Rim sta došla kakor javljajo listi, dva nevarna anarhista, z namenom usmrtiti laškega kralja.

Sultan je ruskega carja prosil, naj prepreči, da grški princ Jurij ne pride na Kreta.

V italijanski zbornici so dne 22. t. m. govorili nekaj o „uravnavi naravnih mej Italije“! Kaj se to pravi, je jasno vsakemu.

Kovaške učence

sprejme 104 (2-2)

Peter Keršič

kovaški mojster v Spodnji Šiški.

Prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojnikom in dobrotnikom priporoča podpisani

svoje lepe izdelke

cerkvenih posod in orodja.

Ze izgotovljene reči, katerih imam veliko v zalogi, n. pr.:
več monštrano, kelihov, svečnikov, kandelabrov, lestencev itd., prodam 20% nižje od prejšnje cene.

Vsako novo naročilo ali popravilo, pozlačenje, posrebranje, poniklanje itd. se bode zanesljivo dobro in v kratkem času izvršilo. 49 (15-10)

Proračune in načrte naredim brezplačno. — Na ogled posljem izgotovljene izdelke franko.

Z največjim spoštovanjem

Leop. Tratnik,

pasar-srebrar,

Ljubljana, sv. Petra cesta št. 27.

Lepo posestvo

z lepim sadnim vrtom in kjer je že mnogo let
 jako obiskovana strojarija, prodaja se iz proste
 roke pod jako ugodnimi pogoji.

Več izve se pri lastnici Kat. Volek Zapuže,
 pošta Begunje, Gorenjsko. 106 (2-1)

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 61.

priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih

pečij iz glina te snovi

od najprostejših do najfinejših ružave, zelene
 ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v po-
 ljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamči
 za vse svoje izdelke jedno leto.

Cene nizke. 8 (30-27)

Zoper slabokrvnost

Železnato vino

kemične analize

odličnih strokovnjakov

kateri so v

železnatem vinu

lekarja

Piccoli-ja v Ljubljani

zmiraj potrdili navedeno množino železa, so naj-
 boljše spričevalo ter dajejo največje poročstvo
 za njega učinek. (7)

To vino je kaj dobro za slabokrvne, nervozne
 in vsled bolezni oslabele osebe, za blede, slohe
 (suhe) in bolehave otroke.

Cena politerski steklenic 1 gld.

Svarilo! P. n. občinstvo se opozarja, da se v
 trgovino na brezvesten način spravlja
 China-železnato vino, katero nima ni trohice železa
 v sebi ter je s koseniljo pobarvano. Tako vino
 nima nobene zdravilne veljave, pa ga tudi kose-
 niljina primes ne stori za dijetetično sredstvo.

Na prostovoljni javni dražbi
na posestvu dr. Furlana

v Mirkah pri Vrhniki prodalo se bode

dne 4. decembra

t. j. v nedeljo popoldne od 3 ure naprej in dne 5. decembra celi dan
 od 8. ure zjutraj naprej obilo poljskih vozov in različnega
 poljskega orodja. — Natančneja pojasnila dá

106 (2-1)

dr. Josip Furlan,
 odvetnik v Ljubljani,

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

prešano opeko za zid

navadno opeko za zid

ponujata

po izdatno znižanih cenah

Knez & Supančič

tovarna za opeko v Ljubljani.

10% ceneje kakor drugod!

Zimsko blago je že došlo in se dobiva po kolikor mogoče nizkih cenah
 samo v modni trgovini

Maksa Armica

Sv. Petra cesta št. 2.

Zimske srajce za turiste. — Jopliči za dame in gospode.

Aubice, čepice, jopice, vse iz volne za otroke.

Fine bele in rudeče vrhne jopice iz volne za otroke.

Nogovnice za gospode od 22, 25, 35 do 80 kr.

Nogovnice za dame in otroke od 24, 30, 35, 45 kr. do 1 gld.

Fine rokavice za dame in otroke v škotskih barvah od 25, 35, 45 do 75 kr.

Fine rokavice za gospode od 45, 65, 70, 80 kr. do 1 gld. 20 kr.

Glave rokavice za gospode iz dobrega usnja podložene po 1 gld. 25 kr.

Šali za dame (Shawl) za zimo od 65 kr. vseh cen do 1 gld.

Copatke za dom za dame, gospode in otroke.

Pristne ruske galoše za dame, gospode in otroke.

Dobijo se pa tudi sledeče stvari po jako nizkih cenah.

Zavratnice dolge barvane od 16, 30, 35, 45, 50, 75 kr. do 1 gld. 50 kr., črne

od 28 do 70 kr., fine kratke barvane od 20, 30, 35, 38 do 75 kr.

Zavratnice kratke črne za stoječi ovrtnik od 22, 30, 45 do 80 kr., za le-

žeči ovrtnik od 15, 18, 20, 25 do 50 kr.

Zavratnice barvane in črne za nove stoječe-ležeče ovrtnike od 45 do 70 kr.

Samopletke (samozaveznice) od 22, 35, 48, 60, 70, 80 kr. do 1 gld., za

kratke ovrtnike vezati od 80 kr. do 1 gld., samozaveznice (Lavalieres)

od 35, 45, 55, 60, 75 do 85 kr.

Zavratnice za dame najnovejše in fine od 45 do 65 kr.

Najelegantnejše facone ovrtnikov za gospode in ovrtnikov za dame.

Najelegantnejše facone manšetov za gospode.

Elegantne fine srajce, bele ali barvane s svilnatimi prsi.

Predsrajčniki, beli in barveni vseh vrst. — Gumbi za srajce in manšete.

Životniki in moderi raznovrstnih cen in najboljših krov.

Predpasniki barveni in črni za dame in otroke.

Posamentarijske kltice, zavijavke in garniture, fina švicarska vezanina od

19 do 70 kr., v kosu izdatno ceneje. 92 (6-4)

Najcenejše in najboljše zimsko blago.

Preselitev trgovine.

Uljudno naznanjam, da sem se preselil iz barake za knezoškofijsko pa-
 lačo na Pogačarjevem trgu (za vodo) v

semenišno poslopje 105 (6-1)

na istem trgu, kjer nadaljujem

prodajo

lesene pletarske in sitarske robe, žime in morske trave.

Zahvaljevaje se p. n. občinstvu za dosedanje zaupanje in naklonjenost
 priporočam se še nadalje za obile naročbe.

Z odličnim spoštovanjem

Matko Arko.

Telefon št. 90.

Telefon št. 90.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem dobil

generalno zastopstvo
meščanske pivovarne v Plznu

ustanovljene l. 1842.

za Kranjsko, Spodnje Štajarsko, Reko, Opatijo
 lko, Lovrano i. t. d.

ter da bodo točili

!originalno Plznsko pivo!

iz te pivovarne,

ki je najboljša na svetu, in tudi jedino bolnikom priporo-
 čeno od zdravnikov v dijeto,

naslednji gospodje:

Bilina & Kasch, „Pri Roži“,

L. Fantini, Gradišče

G. Fröhlich, „Pri slonu“,

Karol Koisser, „Pri Maliču“,

Ivan Mayr, „Narodni Dom“,

v steklenicah ga bodo prodajali gg.: ☞

M. Avanzo, Wolfeye ulice,

Ivan Buzzolini, Špitalske ulice.

M. Umberger, Židovske ulice.

Fr. Krapeš, „Narodna kavarna“.

Naročila na pivo v steklenicah in v sodčkih

vzprejemam v svoji pisarni

v Šelenburgovih ulicah št. 1.

Z velespoštovanjem

97 (10-5)

Ivan Gorup

generalni zastopnik meščanske pivovarne v Plznu

ustanovljene l. 1842.

☞ Naročila z dežele izvršujem točno. ☞